

ADRODDIAD BLYNYDDOL PWYLLGOR SAFONAU AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU AR GYFER 2023/24

Cefndir

Dyma bedwerydd ar bymthegfed adroddiad blynyddol y Pwyllgor Safonau (y Pwyllgor) i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ac mae'n cwmpasu'r cyfnod o Ebrill 2023 i Fawrth 2024. Mae deddfwriaeth yn mynnu bod Pwyllgorau Safonau yn cyfarfod o leiaf unwaith y flwyddyn a'u bod yn paratoi adroddiad ar eu gweithgaredd i'w ystyried gan yr Awdurdod.

Mae Cylch Gorchwyl y Pwyllgor yn cynnwys hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ran ymddygiad gan Aelodau'r Awdurdod. Hefyd, lle mae caniatâd statudol i wneud hynny, mae'n derbyn adroddiadau a chwynion am Aelodau ac yn cynnal neu'n goruchwyllo ymchwiliadau a gwneud argymhellion i'r Awdurdod.

Aelodaeth

Ni fu unrhyw newid o ran aelodaeth y Pwyllgor ers i gynghorwyr newydd gael eu penodi ar ôl yr etholiadau yn 2022. Mae aelodaeth y Pwyllgor fel a ganlyn:

Aelodau Annibynnol

Sally Ellis 01/01/22 – 31/12/26 (yn gwasanaethu am ail dymor) (Dirprwy Gadeirydd)
Julia Hughes 01/01/22 – 31/12/26 (yn gwasanaethu am ail dymor) (Cadeirydd)
Gill Murgatroyd 01/09/23 – 31/08/27 (yn gwasanaethu am ail dymor)
Gareth Pritchard 01/09/23 – 31/08/27 (yn gwasanaethu am ail dymor)

Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub

Y Cynghorydd Marion Bateman (20/06/2022 tan etholiadau nesaf y cyngor)
Y Cynghorydd John Brynmor Hughes (20/06/2022 tan etholiadau nesaf y cyngor)

Presenoldeb

Cynhaliwyd cyfarfodydd yn rhithiol ar y dyddiadau canlynol gyda'r aelodau a enwyd yn bresennol:

13 Hydref 2023 – yn bresennol: Julia Hughes (Cadeirydd), Sally Ellis (Dirprwy Gadeirydd), Gareth Pritchard, Gill Murgatroyd, y Cynghorydd John Brynmor Hughes

14 Chwefror 2024 – yn bresennol: Julia Hughes (Cadeirydd), Sally Ellis (Dirprwy Gadeirydd), Gareth Pritchard, Gill Murgatroyd

Materion a Drafodwyd

Yn ei gyfarfod ar 13 Hydref 2023, bu'r Pwyllgor yn adolygu:

- Presenoldeb Aelodau'r ATA mewn cyfarfodydd. Nodwyd bod methu â mynychu cyfarfodydd yn fater o bwys i'r Awdurdod gan ei fod yn lleihau ei gapasiti ac yn creu bylchau yn nealltwriaeth yr Aelodau a all gymryd amser i'w goresgyn. Gofynnir yn ysgrifenedig i'r aelodau hynny sydd â phresenoldeb o 50% neu is, os oes unrhyw reswm pam fod eu presenoldeb mor isel a gofynnir hefyd am ymrwymiad i wella. Mae unrhyw amgylchiadau lliniarol yn cael eu hystyried yn ystod y broses hon.
- Rhoddwyd polisi rhoddion a lletygarwch yr Awdurdod mewn fformat newydd a'i gymhwyso i bob swyddog, gan gynnwys diffoddwyr tân. Argymhellodd y Pwyllgor y dylai'r ddogfen gael ei hadolygu unwaith y flwyddyn gan uwch swyddog, a chytunwyd ar hynny.
- Bu'r Pwyllgor yn ystyried adroddiadau blynyddol Panel Dyfarnu Cymru a'r Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ogystal â chanfyddiadau a gyhoeddwyd gan yr Ombwdsmon ar ei gwefan i weld a oedd gwersi defnyddiol i'w dysgu. Anfonwyd neges at yr holl gynghorwyr ynglŷn â pheryglon mynychu cyfarfodydd wrth yrru.
- Adolygodd y pwyllgor ei gyfres o ymweliadau arsylwi â chyfarfodydd yr awdurdod. Gwelodd aelodau'r Pwyllgor lawer o enghreifftiau o gadeirio da a chydymffurfio â'r cod. Gwnaeth nifer o argymhellion i helpu i wella ymlyniad. Daeth i'r casgliad eu bod wedi bod o werth, a bydd ymweliadau tebyg yn cael eu cynnal mewn dwy flynedd.

Cyfarfu'r Pwyllgor eto ar 14 Chwefror 2024. Yn y cyfarfod hwn, bu'r Aelodau yn ystyried y materion canlynol:

- Adolygiad Penn o'r Fframwaith Moesegol - roedd yr adroddiad gan Richard Penn yn cynnwys argymhellion amrywiol ar newidiadau y byddai angen deddfwriaeth i'w gweithredu. Mae Llywodraeth Cymru wedi derbyn rhai o'r argymhellion hynny ac nid oes disgwyl deddfwriaeth tan dymor nesaf y Senedd;
- Adolygiad treigl o'r Cod Ymddygiad Aelodau (y Cod) – ystyriodd y Pwyllgor newidiadau gwirfoddol i'r cod y gellid eu hystyried yng ngoleuni Adolygiad Penn, a gofynnwyd am ragor o fanylion cyn dod i gasgliad;
- Adolygiad treigl o Brotocol Aelodau/Swyddogion – roedd y Pwyllgor eisiau rhagor o fanylion am yr ystod o bobl (gweithwyr, contractwyr neu weithwyr asiantaeth) y dylid eu hystyried o fewn cwmpas y protocol; a
- Derbyniodd y Pwyllgor ddiweddariad i gadarnhau bod yr aelodau hynny y bu'n rhaid cysylltu â hwy am eu presenoldeb ar ôl cyfarfod mis Hydref bellach wedi cynyddu eu lefelau presenoldeb uwchlaw 50%.

Mae'r Pwyllgor hefyd wedi ystyried adborth gan gadeiryddion y Fforwm Cenedlaethol ar gyfer Pwyllgorau Safonau. Mae'r fforwm hwnnw'n gyfle i rannu arfer da ac adeiladu consensws ynghylch meysydd gwaith cyffredin. Mae'r safbwyntiau a fynegir yno yn cael eu hystyried pan fydd y Pwyllgor yn trafod materion fel diwygiadau i'r Cod.

Hyfforddiant

Mae'r Pwyllgor wedi cytuno y bydd yn cynnal hyfforddiant ym mhob un o'i gyfarfodydd ar faterion sy'n berthnasol i'w gylch gorchwyl.

Blaengynllun Gwaith

Mae'r Pwyllgor wedi gosod blaenraglen flynyddol iddo'i hun er mwyn sicrhau ei fod yn cyflawni ei gylch gorchwyl ac yn ystyried yr holl eitemau sydd angen iddo eu cwmpasu o fewn blwyddyn. Mae eitemau sefydlog rheolaidd yn cynnwys Ein Canfyddiadau o wefan yr Ombwdsmon, adborth o'r fforwm cenedlaethol, presenoldeb Aelodau yn ogystal â hyfforddiant ar ei rolau a'i gyfrifoldebau.

Mae'r Pwyllgor hefyd yn gosod rhaglen aml-flwyddyn iddo'i hun i adolygu'r codau a'r protocolau sydd o fewn ei gylch gorchwyl. Mae pob un yn cael ei ystyried o leiaf unwaith yn ystod tymor pob Awdurdod. Mae'r rhaglen honno wedi dechrau eto yn dilyn yr etholiadau yn 2022.

Cwynion yn erbyn Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Doedd dim cwynion am Aelodau'r Awdurdod yn ystod y cyfnod hwn. O ganlyniad, nid oedd unrhyw atgyfeiriadau o dan y broses datrys leol nac at Banel Dyfarnu Cymru na'r Pwyllgor Safonau i gynnal gwrandawriad mewn perthynas â thoriad honedig o'r cod.

Dyletswydd Arweinwyr Grwpiau i Hybu Ymddygiad Moesegol

Nid yw'r Awdurdod yn rhannu ei aelodaeth yn ôl grwpiau gwleidyddol. Fodd bynnag, bydd Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor yn cyfarfod â Chadeiryddion yr Awdurdod a'r Pwyllgor Archwilio i sicrhau bod y Pwyllgor yn ychwanegu gwerth.

Goblygiadau Ariannol

Caiff y gyllideb ar gyfer y Pwyllgor Safonau ei rheoli o dan un pennawd cyllideb ar gyfer holl gostau'r Awdurdod. Mae gan Aelodau Annibynnol o'r Pwyllgor hawl i hawlio costau yn ôl ar gyfer mynychu cyfarfodydd a digwyddiadau. Ar gyfer mynychu cyfarfodydd yn y flwyddyn ariannol hon, cafodd cyfanswm o £1,213 ei hawlio.

Casgliad

Mae'r Pwyllgor Safonau'n argymhell y dylai Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru nodi ei adroddiad blynyddol ar gyfer 2023/24.